

Nylands förbund
toimisto@uudenmaanliitto.fi

Ref: Begäran om utlåtande 202/05.00/2016 08.10.2018
Ärende: Utlåtande om utkastet till Nylandsplanen 2050

UTKASTET TILL NYLANDSPLANEN 2050

Innehåll

Nylandsplanen 2050 omfattar hela Nylands område och tar tidsmässigt sikte på år 2050. I planen ingår alla centrala markanvändningsteman och den bereds under åren 2016–2019. Nylandsplanen består av en strukturöversikt (utan rättsverkan), samt av etapplandskapsplaner som utarbetas för regionerna (Helsingforsregionen, östra Nyland och västra Nyland). De regionala planerna styrs av Nylands strukturöversikt som ser till helheten på landskapsnivå. Regionernas specialfrågor preciserar Nylandsplanens gemensamma planerings-principer ur respektive regionens synvinkel. De lyfter fram de frågor som regionerna särskilt vill fokusera på i planarbetet. Då planen träder i kraft ersätter den de gällande landskapsplanerna i Nyland.

SLC Nyland:

SLC Nyland (Nylands svenska producentförbund NSP r.f.) är en intresseorganisation för dem som äger eller brukar jord och skog, landsbygdsföretagare samt för alla som vill värna om en levande och livskraftig landsbygd. Verksamhetsområdet omfattar de svensk- och tvåspråkiga kommunerna från Hangö i väster till Pyttis i öster. SLC Nyland har ca 1 400 lantbruks- och trädgårdslägenheter som medlemmar. Medlemsgårdarnas sammanlagda areal uppgår till ca 60 000 ha åker och 75.000 ha skog.

SLC Nyland har tagit del av utkastet till Nylandsplanen 2050 och önskar å våra markägarmedlemmars vägnar framföra följande synpunkter:

Allmänt:

SLC Nyland framhåller att de jord- och skogsbruksdominerade områdena till arealen utgör den klart största markanvändningsformen i landskapet. Jord- och skogsbrukets behov noteras på ett allmänt plan och verkar i viss mån ha beaktats i planarbetet. Men som centrala utgångspunkter för Nylandsplanen bör även landsbygdsnäringsarnas utvecklingsbehov beaktas på alla planområden. SLC Nyland anser att planens konsekvenser för jord- och skogssektorn bör utredas. Nylandsplanen påverkar planeringen på lägre nivå. Därför bör planbestämmelserna/beteckningarna vara så klara att det inte föranleder varierande tolkningar i kommunerna. Kommunernas olika tolkningar kan leda till ojämlig behandling och stora negativa konsekvenser för jord- och skogsbrukssektorn.

Då planen siktar på år 2050 bör klimataspekterna få en klart större tyngd än i föreliggande utkast. För att nå målsättningen om ett kolneutralt Nyland 2035 bör mer fokus sättas på att garantera produktionen av förnybara naturresurser som kan ersätta icke förnybara naturresurser, så som olja, stenkol och betong. I praktiken är det endast jord- och skogsbruksmark som kan fungera som betydande kolsänkor. Planutkastet tar inte ställning till skogen som naturresurs, förutom i viss mån som energikälla. I övrigt ses skogen närmast som rekreations- och grönområde. Skötsel av skogarna och nyttjande av avverkningsmöjligheterna är av största vikt inom hela Nyland.

SLC Nyland

Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors
tel (09) 601 588, www.slc.fi/nyland
nsp@slc.fi

Vi understöder att man i landskapsplanen försöker styra energiproduktionen och -förbrukningen i en mera hållbar riktning via lösningar som främjar cirkulär ekonomi och bioenergi. Detta förutsätter dock åtgärder som styr utvecklingen i den riktningen, enligt vad vi framfört ovan. Vi ser det som positivt att produktionen av förnybara energiformer samt cirkulär ekonomi och bioekonomi ska främjas i den mera detaljerade planeringen. Logistikplatser för bioenergi bör reserveras. Logistiken blir speciellt viktig för huvudstadsregionen, som borde säkra försörjningen av biobränslen på ett hållbart sätt.

Enligt de riksomfattande målen för markanvändningen skall goda och enhetliga åkerområden inte utan särskilda grunder tas i bruk för tätortsfunktioner. I planeringsbestämmelserna noteras helt riktigt att man skall undvika att vidsträckta, sammanhängande grönområden splittras. Vi ser det som viktigt att en splittring av enhetliga skogs- och åkerområden som är gynnsamma för produktionen ska undvikas. SLC Nyland framhåller att landsbygdsnäringsarnas utvecklingsbehov måste beaktas och ges tillräckliga möjligheter vid planeringen och reserveringar för eventuella framtida nya spår- eller andra förbindelser och korridorer, vindkraftverk och ledningsgator samt byggnation. Samordning av dragning av ellinjer och annan infrastruktur behövs. Möjligheterna att bedriva och utveckla ekonomiskogsbruk bör säkerställas. Också i all övrig verksamhet är det viktigt att inte minska på skogsarealen i Nyland. I Nylandsplanen 2050 har en järnvägskorridor (Helsingfors-Hfors/Vanda flygstation-Tusby-Nickby-Borgå-Lovisa-St Petersburg) ritats in, vilket splittrar stora skogs- och åkerområden. Det här står i strid med planens allmänna principer. Varför inte använda redan befintliga trafikkorridorer och planera en eventuell järnväg längs Borgå motorväg (jfr. järnvägen till Lahtis). Reserveringarna för dylika linjer och korridorer bör vara tidsbegränsade för att inte hindra utvecklandet av området ifall förhållandena och behovet förändras.

SLC Nyland föreslår att starkare skrivningar om att trygga förutsättningarna för primärnäringsarna i lägre plannivåer tas in i planeringsbestämmelserna och i den allmänna beskrivningen. De gröna näringarna har en viktig roll inom kolbindningen och uppnåendet av målsättningen om kolneutralitet. För att uppnå önskat resultat bör man stärka förutsättningarna för ekonomiskogsbruket och undvika ny infrastruktur på skogsmark.

Växelverkan och hörande:

Enligt markanvändnings- och bygglagen skall man vid beredningen av planen ha en växelverkan med dem vars förhållanden eller intressen planen väsentligt kan ha en inverkan på. SLC Nyland anser att hörandet av markägarna inte varit tillräckligt och inte fyller lagens anda. Vi framhåller att de markägare som direkt berörs av förändringar och nya begränsningar alltid bör informeras och ges möjlighet att ta del av och kommentera förslaget och de utredningar det baserar sig på. I utkastet hänvisas till utredningsmaterial som inte finns tillgängligt, utan blir klart först efter att hörandetiden utgått. Vidare finns strukturplanen framlagd enbart på finska. Detta är inte acceptabelt.

Etapplandskapsplanerna:

De nyländska regionernas olika styrkor lyfts fram i regionernas etappplaner. Via etappplanerna kan de regionala särdragen bättre beaktas och varje region får sin röst bättre hörd. Målsättningen om en balanserad utveckling borde dock bättre beaktas även i strukturplanen. Ny byggnation bör inte enbart styras till det som kallas områden för hållbar tillväxt. Landsbygdsnäringsarnas förutsättningar bör tryggas i alla regioner. Nu nämns de endast i etapplandskapsplanen för östra Nyland. Etapplandskapsplanerna för Helsingforsregionen och västra Nyland bör till denna del kompletteras.

Rekreatiomsområden och grönförbindelser:

Rekreatiomsområden bör styras till kommunala, statliga eller friluftsområdesföreningens marker. Samtidigt måste man även beakta att närliggande privata marker och möjligheter att idka näringsverksamhet inte påverkas negativt. Olika leder över privata marker bör utformas i nära samarbete med markägarna. Målområdena för rekreatiomsbruk är oklara. Vad betyder dessa i praktiken? SLC Nylands föreslår att denna nya beteckning och dessa områden stryks ur planen. I planbestämmelserna bör framhållas beaktandet av möjligheterna att bedriva jord- och skogsbruk på rekreatiomsområden och grönförbindelser.

Inom grönförbindelsena borde samhällstekniskt byggande inte vara möjligt utan speciellt vägande skäl. Grönförbindelse är en ekologisk korridor och inte en rekreationsled. Skrivningar i förklaringarna om allemansrätten är missvisande. Planläggningen kan inte påverka allemansrätten. Vad innebär att funktionaliteten för grönförbindelsen bör bibehållas? Det finns en risk för att det läggs in onödiga stipulationer om lov och utlåtanden i den kommunala planeringen. Skogslagen gäller och skogsbruk enligt skogslagen bör räcka, ytterligare begränsningar behövs inte.

Naturskyddsområden:

Nylandsplanen innehåller ett stort antal nya skyddsområden. Enligt uppgifter vi fått från Nylands förbund uppgår arealen för dessa till sammanlagt 28 km². Nylandsplanen 2050 har gjorts på en strategisk nivå, men för skyddsområden har man gått till en detaljnivå samtidigt som det för berörda markägare eller utomstående är omöjligt att utvärdera om ett område verkligen uppfyller skyddskriterierna.

Om landskapsplanens skyddsområden inte är väl övervägda eller inte baserar sig på av statsrådet fastställda skyddsprogram medför detta stora svårigheter för markägaren och skogssektorn, samt oklara ersättningsförfaranden. Skogslagen upphör gälla på SL områden. Därmed kan skogsägaren inte heller få t.ex. Kemera-bidrag. Berörda markägare har inte alls kontaktats och då kartan är såpass grovdragen är det för de flesta markägare omöjligt att kunna placera gränserna och/eller veta om det berör just dem. Man har inte heller haft tillgång till de utredningar som avgränsningarna av områdena baserar sig på. Detta förfarande följer definitivt inte god förvaltningssed. Enligt vår uppfattning omfattar planbeteckningen områden som inte motsvarar skyddskriterierna. SLC Nyland anser att intagandet av nya skydds-beteckningar på detta sätt i landskapsplanen strider mot den i grundlagen tryggade rätten att utnyttja sin egendom. De föreslagna nya skydds-beteckningarna bör därför strykas ur planen, om de inte redan är skyddade enligt lag eller där man särskilt har nått en överenskommelse med markägaren om att de skall ingå som skyddsområden.

Gällande Naturaområden finns i de allmänna planeringsbestämmelserna en märklig skrivning om att man i den mer detaljerade planeringen skall trygga Natura-områdenas integritet. Denna skrivning bör strykas. Det finns inga som helst behov eller grunder för att i landskapsplanen på detta sätt skärpa begränsningarna och kraven gällande Naturaområden eller för utredningar och planer som gäller dem.

Geologisk formation:

Med beteckningen anges områden som ingår i åsskyddsprogrammet. I det programmet utgår man från att områdena kan skötas enligt god skogsvård och skogslagen. Områdesanvändningen skall enligt planbestämmelsen styras så att en vacker landskapsbild inte fördärvas. Om man vill skydda geologiska formationer är det dessa som skall skyddas och inget annat.

Kulturmiljö av riksintresse och/eller av intresse på landskapsnivå

De värdefulla kulturmiljöerna har formats av mänsklig aktivitet, ofta förknippad med jord- och skogsbruk. För att undvika tolkningssvårigheter föreslår vi att bestämmelsen ska innehålla en skrivning om att skogslagen gäller på området. Markägarnas åsikter bör beaktas och onödig begränsning av verksamhet och restriktioner för byggande på området ska undvikas.

Skjutbanor

Det är av yttersta vikt att det finns ett tillräckligt tätt nätverk av skjutbanor. SLC Nyland anser därför att det är viktigt att märka ut de viktigaste skjutbanorna i Nyland, eftersom de påverkar markanvändningen i omgivningen.

Grundvattenområden:

Normalt skogsbruk enligt skogslagen bör vara möjligt även på områden som enligt ny inventering avgränsas och klassificeras som grundvatten eller E-område. Trots att E-klassificeringen endast sägs vara informativ, så är det befogat att fråga sig hur man tolkar beteckningen i den mer detaljerade planläggningen, i kommunernas miljöskyddsföreskrifter och i samband med tillståndsärenden. Det finns t.ex. inga klara besked om praktiska möjligheter till verksamhetsutövande på skogsområden som nu klassificeras till E-områden.

NYLANDS SVENSKA PRODUCENTFÖRBUND NSP r.f.

Thomas Antas

Förbundsordförande och
ordf. för miljö-, skogs- och markpolitiska utskottet

Bjarne Westerlund

Verksamhetsledare

SLC Nyland

Fredriksgatan 61 A 34, 00100 Helsingfors

tel (09) 601 588, www.slc.fi/nyland

nsp@slc.fi